

neko novo bogoiskateljstvo; a tudi to bogoiskateljstvo se giblje zunaj in mimo državne cerkve v obliki »svobodnega«, »novega« ali »evangeljskega« krščanstva.

Polizobraženi ljudski agitatorji se pridružujejo sektantom ter v evangeliju iščejo nove politične modrosti. Pristni ruski socialni demokratje, ki so pred nekoliko leti s pištolami v žepu ljudstvo hujskali k upor, nosijo sedaj v žepu evangelij, se udeležujejo sektantskih shodov ter hodijo k protisektantskim govorom misijonarjev državne cerkve in jih motijo s svojimi iz evangelija povzetimi ugovori.

Po gostilnah in delavnicah, kjer se je nekdanj govorilo o politiki, se zadnja leta govori o Bogu in o veri. Pri časi toplega čaja se preprosti in polipobraženi Rusi živahno razgovarjajo o Bogu in pripravljajo o verskih vprašanjih. V preprostih moskovskih gostilnah so se kar sami od sebe popolnoma neprisiljeno začeli zbirati krožki sektantov izmed preprostega ljudstva. Najzanimivejši sektantski krožek v Moskvi je »Jama«, imenovan po umazani podzemski gostilniški sobi, ki je bolj podobna jami kakor dvorani. Tu so se shajali sektanti iz cele Rusije. Policija jim je prišla na sled in jih razgnala. A brez uspeha. »Jamci« so se preselili v drugo, tretjo gostilno ter bolj previdno nadaljevali svoje verske pogovore.

Policija je preganjala tudi posamezne »jamce«. Samo en zgled.

Cela Moskva je poznala in spoštovala sektanta Stepana V. Vasiljeva. Hodil je po mestu in ponujal evangelij: »Bratje, ves zmisel našega življenja je v evangeliju. Kupite!« — Poklicali so ga na policijo. Uradnik ga je strogo vprašal: »Kaj je tvoj poklic?« — A ta namesto odgovora: »Dovolj, da pomolim.« In pokleknil je in molil dolgo in glasno: »Razsvetli me, o Bog, da morem odgovorjati knezom tega sveta, razsvetli tudi nje...« Dolgo je molil. Uradnik se je naveličal. Pogledal je njegove listine in ga odslovil. Stepan Vasiljev pa: »Kupi, brat, evangelij.« In uradnik je kupil. Vasiljev je dolgo pripovedoval: »Sam Bog me je rešil. Vera vse premore. Pal sem v žrelo rjovečemu levu in ga ukrotil.«

Kakor policija, tako je tudi uradna cerkev nasproti sektantom brez moči. Organizirali so celo armado protisektantskih misijonarjev. Več let se že borijo, a dosega ravnno nasprotno. Cerkveni listi ne taje, da se cerkveni misijonarji niti od daleč ne morejo primerjati s sektanti (n. pr. »Cerkovnyj Vestnik« 1914, št. 19). Sektanti so požrtvovalni, goreči prisrčni. V sektantstvu je z nepremagljivo silo zažarel bogoiskateljski ogenj, ki ga je uradna cerkev skoraj celo tisočletje zadrževala; tu kipi vsa mladostna energija in idealizem ljudske duše. Večkrat se zgodi, da preprosti sektanti spravijo misijonarja v zadrego. Če pa misijonar navidez zmagaja, se vendar pokaže, da ima bogoiskateljstvo več notranje moči, več sorodstva z ljudsko dušo, in ljudstvo potegne s sektantom.

Prvaki ruske literature so že pred več desetletji tako globoko pogledali v ljudsko dušo, da so začutili bogoiskateljski ogenj, ki je takrat še tlel kakor iskre pod pepelom. V zadnjih letih pa je ta ogenj visoko vzplamtel ter ožaril vso Rusijo. V svitu tega ognja šele globlje spoznamo orjaškega bogoiskatelja Dostojevskega in pristno ruskega sektanta Tolstojega. Ne samo Dostojevski, ampak tudi Tolstoj je pravi tip svete Rusije in ima svoje brate med preprostimi sektanti, ki so neodvisno od njega prišli do skoraj iste vere (n. pr. sektant Sutajev).

Že davno pred ruskimi modernimi revolucionarnimi poizkusi je v ruskih dušah tlel ogenj verske revolucije. Moderna politična revolucija je tleči ogenj razpihala v mogočen plamen. Politična revolucija se je prenesla na versko polje. Želje po politični svobodi so se prelile v rusko bogoiskateljsko žejo. Ruska revolucija je nezavedno napravila izborni taktično potezo, ko je svoje rovanje prenesla globoko pod zidove ruske uradne cerkve. Če se ji posreči, da izpodkoplje dedščino cesaropapističnega Bizanca, potem se bo zrušil tudi carski absolutizem. Potem se bo morebiti Kristus ljubeče ozrl skozi okna ruskih koč in jim povrnil njih požrtvovalno hrepenenje po verski resnici. Morebiti se bo ruska bogoiskateljska žega ugasila v zveličavnih studenih pravega krščanstva ob Petrovi skali. Ruski narod bo morebiti res postal »bogonosce«. In v novem pomenu se bo uresničila božična resnica: Ex oriente lux — z vzhoda luč!

Kako so se umikali Rusi v Galiciji.

Poročevalec »Berliner Zeitung am Mittag« pošilja iz avstrijskega vojnoporočevalskega urada sledeče zelo preledno poročilo o ruskem umikanju v Galiciji.

V drugi polovici novembra, po umaknitvi Hindenburga in Dankla izpred Varšave in Ivangoroda, je nastala močna fronta med Krakovom, šlezjsko mejo in Varto, medtem pa je Hindenburgova armada prodirala proti severu, da bi udarila od strani na Ruse na levem bregu Visle.

Ta načrt se je posrečil. Rusi niso mogli izvršiti svojega načrta: udariti z vso silo proti postojankam na Varti.

Tudi desno avstrijsko-nemško krilo, ki se je koncentriralo pri Krakovu, je prodiralo, da spravi Ruse v nevarnost, proti jugu, in sicer z uspehom. Da se ustavijo tej ofenzivi, so Rusi poklicali čete iz srednje Galicije in so jih preko Bochnije poslali proti Krakovu, da bi spravili v nevarnost avstrijsko krilo. Proti tej ofenzivi so stale v zapadni Galiciji precej redke avstrijske čete. Da se ubranijo, so mislili Avstrijci na jugu proti Sajbusu potegniti nekaj čet od fronte in jih okrepiti z nemškimi četami in so tako hoteli od strani napasti Ruse pri Bochniji. 1. decembra je bila koncentracija gotova. Dne 2. decembra pa je avstrijska poizvedovalna konjenica prišla v boj z rusko konjenico pri Limanovi. Razvil se je boj in Avstrijci so si priborili črto Dobra-Wisniowa zapadno in severozapadno od Tymbarka.

Dne 3. decembra je prodiralo naše desno krilo proti severu pri Tymbarku. Kavalerija je bila razdeljena; en del je odjahal na poizvedovanje pred fronto pri Bochniji, manjši del pa se je obrnil proti Novemu Sandecu v brambo desnega nemško-avstrijskega krila in je zavzel Stari Sandec, na jugu Novega Sandeca. Večina kavalerije se je srečala z rusko kavalerijo pri Rajbrotu južno od Bochnije. V nočnem boju je bila ruska konjenica odbita.

Dne 6. decembra so imeli Avstrijci in Nemci hud boj s sovražnikom, ki je dobil pomoč. Dne 7. decembra je uspel avstrijsko-nemški sunek proti levemu ruskemu krilu: Rusi so morali pustiti svoje postojanke in se umakniti proti Bochniji; toda istega dne so številne ruske čete prisilile avstrijske krovnice čete, da so se umaknile iz Starega Sandeca; del teh čet se je ustavil v že prej pripravljenih postojankah pri Limanovi, drugi del pa se je obrnil proti dolini reke Dunajca.

Dva močna ruska zbora sta ju zasledovala; eden je prodiral po limanovski cesti, drugi po dolini Losozine, ki od leve piteka v Dunajec. Ruska prednja straža je bila odbita. Avstrijci so se z vztrajnostjo zagnali proti njim, da ustavi Ruse in prisilijo ruske čete, da se umaknejo iz Karpatov.

Dne 9. decembra so se razvili ostri boji na višinah pri Limanovi. Oddelek poljskih legionarjev, ki se je ločil od desnega krila čet pri Limanovi, je prodrl do Zalesja, zapadno od Novega Sandeca, in je z naskokom zagnal kozake nazaj.

Boj je postajal vedno hujši na celi dolgi bojni črti na vzhodu blizu Krakova od Grabij do Limanove. Rusom se je posrečilo, da so vnovič zavzeli neko višino pri Rajbrotu, ki so jo že izgubili in so delali silovite napade, da bi si priborili prostora pri Limanovi, toda vsi njihove napore so bili zaman. Medtem pa so prišle od Karpatov tudi avstrijske čete in so prodirale proti Grubowu, vzhodno od Novega Sandeca. Odločilen je bil 10. december. Brez uspeha so poskušali Rusi odrezati cesto v Bochnijo pri Nienolomicah (vzhodno od Krakova in Grabij).

Na severu od Rajbroda je prišlo do strašnega spopada, kjer so bili Rusi pobiti. Nekoliko kasneje so mogle limanovske čete zavzeti višine vzhodno od Zalesja. Nato pa so se čete iz doline Dunajca in one pri Zalesju združile in vnovič zmagale pri Laku, severozapadno od Novega Sandeca, kateri je bil sedaj ogrožen od avstrijske konjenice, ki je pridrla iz doline reke Poprada.

Pod tem sološrem pritiskom, katerega so okrepile čete iz Karpatov, ki so takorekoč pridrle od vseh strani, so se morali Rusi bojevati na svojem umikanju iz večine zapadne Galicije.

Usoda Tarnopola.

Nekemu Poljaku se je posrečilo, da je ušel iz Tarnopola v vzhodni Galiciji ter po nevarnem potovanju skozi od Rusov zasedeno ozemlje in preko Karpatov dne 12. decembra prišel na Dunaj. V dunajskem poljskem dnevniku »Wiedenski Kuryer Polski« (dne 19. decembra) je popisal, kako vladajo Rusi v vzhodni Galiciji.

V nedeljo dne 23. avgusta popoldne se je odpeljal iz Tarnopola zadnji avstrijski evakuacijski vlak. Komaj se je začel pomikati, že so ga Rusi obsuli s strelji. Med potniki je nastal krik in zmešnjava. Vlak se je ustavil, da je lahko vsak, kdor je hotel, izstopil. Izstopilo je precej ljudi, tudi nekateri uradniki in železničarji. Ni še minula ura, ko so brez hrupa prikoračali ruski vojaki. Vojaki so z znamenji prosili cigarete; meščani so jim jih metali s oken. Naslednje vrste vojakov pa niso vedele, kaj mečejo meščani, in so začele streljati. Kmalu se je pojavilo nespornost in vse se je pomirilo. Ogromne ruske čete so korakale skozi Tarnopol; a v mestu je ostala le majhna posadka. Sedaj je v Tarnopolu le okoli 400 ruskih starejših črnovojni-

Novo angleško orožje: Motorno kolo z brzostrelnim topom.

kov, pod poveljstvom polkovnika, ki je po rodu Poljak. Zastopnik ruske civilne vlade je neki Cartoriški (pravi Rus). Vodstvo občine je izročil dotedanjemu županu ter mu kot svetovalec pridelil štiri starorusine (moskalofile). Mir se splošno ni nikoli kalil; privatna last se spoštuje. Denar v mestni hranilnici je popolnoma varen. Posedstva pobeglih in sploh odsotnih gospodarjev so Rusi postavili pod sekvestar na račun gospodarjev. Begunci so popolnoma varni, da bodo ohranili svoja posestva oziroma hiše.

Rusi so le davčnim in finančnim uradnikom izplačali plačo za september, za pozneje pa nič več. Avstrijski uradniki, kar jih je ostalo, so v veliki bedi. Na njih pritožbo zaradi plače je ruski guverner odgovoril, da gredo lahko na dnino. Uradniki so ustanovili ceno kuhinjo, kjer dobivajo kosilo po 12 kopejk (okoli 30 vinarjev). Živila so splošno po ceni in se že da še živeti. Razno blago, kakor sukno in podobno je na zelo drago in so trgovci napravili dobro kupčijo. Zelo se pa čuti pomanjkanje kuriva; premoaga sploh ni več. Električna razsvetljava sveti samo do 8. ure zvečer. Železnica proti Lvovu in proti Rusiji vozi le enkrat na dan, pa še to samo za vojaštvo; civilno prebivalstvo se more le s posebnim dovoljenjem peljati po železnici.

Kljub dosti veliki osebnosti in lastninski varnosti vlada med prebivalstvom vendar velika pobitost. Vsak bi se rad izselil. A malokdo ima toliko denarja, da bi mogel plačati legitimacijo in mazati razna kolesa, ki so potrebna, da človek pride iz mesta. Vse komaj čaka, da bi se kmalu vrnila avstrijska uprava. Rusi sicer delajo; kakor da bi mislili za vedno ostati v Galiciji, a od vojakov in častnikov se vendar sliši, da se Rusi ne čutijo popolnoma varne; pravijo namreč, da bodo Rusi takoj zapustili celo Galicijo, če pade Varšava. Bog daj, da bi se to kmalu zgodilo.

O Varšavi.

Boj na vzhodu je zopet prešel iz Galicije s svojo najhujšo in najvažnejšo silo pred Varšavo, staro glavno mesto poljskega kraljestva. Strateški pomen Varšave je bil že mnogokrat povdarjan. Pred tem mestom stoji zdaj nemška vojska, najhujši boj tu besni in na starodavno mesto so namerjeni topovi. Na slovanski zemlji, pred centrom enega izmed slovanskih rodov si zdaj stoje Slovani nasproti v dveh različnih taborih. Trajala bo ta bitka gotovo nekaj tednov, morda ne bo še odločilna, go-

tovo pa zelo krvava. Zgodovina ji bo dala ime »bitka pri Varšavi«.

Mesto Varšava leži na levem bregu Visle, ki je na teh krajih 400 do 500 metrov široka, na desnem bregu pa leži predmestje Praga. Varšava je bila ustanovljena proti koncu 12. stoletja. Ime izpeljujejo nekateri od čeških Vršovcov, drugi od starega imena »varoš«, kar pomenja grad, mesto. To ime je še zdaj v madjarščini »var« ali »varo«, (n. pr. Temesvar, Ungvar). Leta 1225. je bila še vas in je imela eno cerkvico. Podrobnejša poročila nam je ohranilo l. 1339., ko je bil v Varšavi razrešen spor med poljskim kraljem Kazimirom in nemškim viteškim redom glede nekaterih pokrajin. Takrat je bila Varšava že obzidano mesto in kmalu nato je postalo stolno mesto varšavskih knezov. Mnogo Nemcev je živelo v njej. Ko je 1526. leta izumrl rod mazovskih knezov, se je Mazovsko spojilo s poljskim kraljestvom, katerega glavno mesto je bilo Krakov. Radi tega je Varšava izgubila mnogo na svojem pomenu, toda njeno povižanje ni trajalo dolgo, kajti že leta 1557. so se državna zborovanja začela vršiti v Varšavi in ko je leta 1596. pogorel kraljevski grad v Krakovu, se je kralj Sigismund III. preselil v Varšavo, ki je vsled kraljeve ljubezni do umetnosti še bolj rastla, se lepšala in bogatela. V polovici 17. stoletja je že bila duševno središče Poljske. Švedske vojne so privedle mesta mnogo škodovala, trgovino je tudi ravno takrat na desnem bregu nastalo novo mesto Praga jako nase potegnili. V prvi švedski vojni je prišla Varšava dvakrat v švedske roke (leta 1655. in 1656.); bila je opustošena. Komaj si je za Jana Sobieskega malo opomogla, že je izbruhnila druga švedska vojna in Varšava je prehajala iz roke v roke. Razen tega je nastala še kuža. Od polovice 18. stoletja se je Varšava zopet dvigala. Kralj Avgust II. si je zgradil nov grad, ustanovljena je bila knjižnica, ceste so tlakali in postavili most čez Vislo. Leta 1795. je bila pri tretji delitvi prirojena k Rusiji, kjer je postala provincialno mesto. Osvojili so jo Francozi in Napoleon jo je 1807 postavil za vladarico nad novo ustanovljeno varšavsko kneževino, ki so jo 1813 zopet Rusi zasedli. Na dunajskem kongresu je bilo ustanovljeno novo poljsko kraljestvo z glavnim mestom Varšavo. Začel se je nov mnogo obetajoč duševni, trgovinski in obrtni razvoj. Nesrečna vstaja l. 1830., vojna in zavzetje Varšave 1831 in novi nemiri 1861 in 1864 so razvoj vedno za nekaj časa zastavili. Poruševanje in podpiranje ruskega življa je imelo samo površen učinek, Varšava je v jedru ostala vedno poljska. Znak mesta je Sirena na rdečem polju.

Obod Varšave s Prago meri okrog 30 km, površina okoli 301/2 km² 7 km daleč teče Visla skozi mesto. Po zimi reka vča-

Ruska služba božia pred bitko.

no brambnega pehotnega polka, je bil povišan za nadporočnika. Njegov brat, poštni asistent, Edvard Stare, enoletni prostovoljec desetnik v rezervi pešpolka št. 27, je bil pa odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo in predlagan v povišanje.

— Brv čez Savo med Radovljico in Kamno gorino. Rližnice na Mošnje (ki jelast podruž. S. P. D. v Radovljici) je sedaj popravljena in izročena javnemu prometu. Da se je mogla brv temeljito popraviti, gre pač vsa zasluga sl. mestnemu županstvu v Radovljici, posebno g. županu A. Robleku, ki je rasklonilo primeren znesek in pa g. Ant. Mraku, posestniku v Predtrgu, ki je daroval potrebnj les. Podpisana podružnica S. P. D. si dovoli izrekatj tem potom tako sl. županstvu kakor tudi imenovanim gospodom najtoplejšo zahvalo. — Podružnica S. P. D. v Radovljici.

— Sankališče na Lancovem pri Radovljici. Zima nam je naklonila zopet toliko snega, da otvorimo sankališče za praznike. Shajališče sankacev je v znani gostilni g. župana Derniča na Lancovem.

— Umrl je na Dunaju vpokojeni podmaršal Ignacij Kaffke.

— Rešenci podmorskega »Curie« v Gradcu. Graški listi poročajo: Število vojnih ujetnikov v Gradcu so povjashli častnik in uieto moštvo francoskega podmorskega čolna »Curie«, ki so ga naše obrežne baterije potopile. Francoski podmorski čolnar nahajal, kakor trde eni, 19, drugi pa 9 ur pod vodo. Da se izogne minam, je sledil neki domači jadnici, ker so Francozi sodili, da na jadnici znajo, kje da ni min.

S silo so morali francoskega kapitana odpeljati od čolna, ker se je hotel z njim vred potopiti. Tudi ostalo moštvo, izvzemši drugega častnika, so rešili. Raniene francoske vojne ujetnike so v zaprtem vozu odpeljali v deželno brambno bolnišnico.

— ŽUžemherk-Dvor. Trgovci teh občin so sklenili, da se letos in v bodoče ne bodo delila novoletna darila bodisi v kolerarih ali pa v blagu, ter bodo zaradi tega prisnevali za Rdeči križ in v vojni obbolele uboge vojake.

Dva historična Božiča.

Na božični dan leta 496. se je izvršil na Francoskem dogodek svetovnozgodovinskega pomena: Frankovski kralj Klodvig je stopil v slavnostnem sprevodu v cerkev v Reimsu, da bi v navzočnosti škofov in svetnih velikašev svoje države prejel sv. krst. Klodvig, ki je osvojil Siagrijevo posest, poslednji ostanek rimske države v Galiji, je združil frankovske rodove in podvrget mogočne Alemane. Ljudstvo mu je sledilo tudi s prejemom sv. krsta, dasi je paganstvo zapustitev bogov istovetilo z odpadom od naroda in domovine. Klodvig je bil najmlajši in najmočnejši knez katoliške Cerkve. Med germanskimi rodovi v Italiji, Španiji, Franciji in severni Afriki so bili vsi večinoma arijanske vere, le Burgundi so bili vneti katoličani. Franki so dobili kmalu večjo politično vlogo med Germani in tako je tudi katoličanstvo začelo prevladovati med germanskimi rodovi. S Klodvigom pričenja vstop Germanov v Cerkev in obenem tista tesna vez med Cerkvijo in državo, ki označuje ves srednji vek. V tem je svetovnozgodovinski pomen tega božičnega krsta.

Tri stoletja so prešla, prišel je zopet Božič, za vse krščanstvo velikega pomena. Na božični dan leta 800, je papež Leon III. v cerkvi sv. Petra kronal frankovskega kralja Karla Velikega za rimskega cesarja. Propadlo zapadno rimsko cesarstvo je bilo obnovljeno in postavljeno na krščansko podlago. Krščanski svet je poleg duhovnega poglavarja - voditelja dobil še svetnega.

Novemu cesarstvu je bila naložena velika naloga, delokrog je bil obširen.

Germanski narodi so že bili v naročju sv. Cerkve. Pokristjaniti je bilo treba še sosedne Slovani so prišli na vrsto. Ker sta bili v srednjem veku Cerkev in država tako tesno spojeni, je naravno, da so naši predniki s prejemom sv. krsta prišli tudi pod frankovsko državno nadoblast, ker jim nižja kulturna stopinja ni nudila zadostne odporne sile. Tako se že tu pričenja boj Slovanstva za neodvisnost, dasi za enotno celokupnost ni imelo zmislja.

Z obnovitvijo zapadnega cesarstva so se pa pričeli zopet novi spori med vzhodom in zapadom, kar ni bilo brez posledic niti v cerkvenem, niti v državnem življenju, zlasti še, ker je tudi Bizanc v tem času dobil precej krepkih vladarjev. Tudi Bizanc je oznanjal križ svojim sosedom Slovanom, in Slovanstvo je postalo tisto preporno jabolko, razdeljeno na dve polovici, izmed katerih sta bili še obe na več delov razkerbljani.

Dve pravici je dobil Karol Veliki s cesarsko krono: dominium mundi (svetovno gospodstvo) in advocatiam ecclesiae (varstvo nad Cerkvijo). Kot najvišji varh Cerkve je imel dolžnost in pravico varovati Cerkev in jo braniti pred krivimi verami. Ker so nasledniki Karla Velikega videli med varstvom in oblastjo preveliko sorodno zvezo in to tudi praktično izvajali, so se čez par stoletij vneli hudi investiturni boji, ki so pretresli ves krščanski svet.

Oba historična Božiča spominjata na odlično mesto, ki ga je Francija zavzemala med krščanskimi narodi srednjega veka. Veljal je rek: Gesta Dei per Francos, Bog izvršuje svoja dela po Frankih. Takratna Francija je bila tudi v političnem oziru vplivnejša kot današnja s svojo modo, kar jasno priča, da nauk božjega Deteta iz Betlehema ni bil narodom nikdar zapreka k moči in blaginji.

Pogrešni vojaki.

Peter Jerančič, c. kr. gorski artiljerijski polk št. 3, baterija 5. Pojasnila: Jožetu Jerančič, Podreče št. 32, pošta Stražišče.

Franc Milan Kogoj, absolvent »Slovenske trg. šole« v Ljubljani, vojak domobranskega pešpolka št. 27. Pojasnila na naslov: Franc Kogoj v Ilirski Bistrici hiš. št. 72, na Notranjskem.

Josip Vintar, topničar iz Velike Slivce pri Velikih Laščah. Pojasnila: Franciška Vintar, Velike Slivce pri Velikih Laščah.

Franc Trilar, pešec 27. deželnobramborskega polka, III. maršbataljon. Pojasnila: Mariji Trilar, Stražišče št. 44, pri Kranju.

Štefan Humar, pešec dom. polka št. 27, 6. stotnija. Pojasnila: Alojziji Humar, Škedenj št. 1081, pri Trstu.

Janez Robič, rez. inf. 8. stotnije, 4. dom. pp. Pojasnila: Janezu Robič, posestniku na Dovjem.

Anton Šontelj, vojak 17. pešpolka, 4. stotnija. Pojasnila: Ivanu Šontelj, posestniku, Goriče, župnija Hrenovice hiš. št. 16, na Notranjskem.

Blaž Podbevšek, 27. domobranski pešpolk, 2. maršbataljon, 7. stotnija. Pojasnila: njegovi ženi Josipini Podbevšek, Hrenova ulica 19 v Ljubljani.

Ignacij Čudovan, korporal 27. dom. pp., 4. stotnija. Bil je prepeljan neznano kam v neko bolnico. Pojasnila: Mariji Čudovan v Ljubljani, Kopitarjeva ulica.

Alojzij Pečnikar, 17. pp., 6. stotnija. Pojasnila: Mariji Pečnikar, Pšata št. 34, p. Dol pri Ljubljani.

Franc Hauptman, 27. dom. pp., 18. stotnija. Pojasnila: J. Zadravec, Središče, Štajersko.

Jožef Perhaj, pešp. dež. brambe št. 27, 5. stotnija (vojna pošta 48). Pojasnila: Mariji Perhaj, Kolizej št. 23, Ljubljana.

Korporal 27. dom. pp., 10. stot. Repret. Pojasnila: Mariji Repret, Bohinjska Bela, Gorenjsko.

Jakob Meden, posestnikov sin iz Cerknice, narednik pešpolka št. 97, 9. stotnija. Pojasnila: Lovrencu Meden, posestnik v Cerknici hiš. št. 111, pri Raketu.

Peter Nardin, 27. dom. pp., 8. stotnija, 1. voj. Pojasnila: Josipu Nardin, Rojan, Via dei Mirti št. 11/V., Trst.

Veselo novo leto se obeta vsakomur, ki glasom današnje priloge »Srečkovnega zastopstva« v Ljubljani naroči izborni dve vrednostni srečki, kajti v srečnem slučaju zamore že v prihodnjih dneh dobiti čez 150.000 kron naše veljave, povrhu pa še 4000 frankov popolnoma zastonj. Naj nihče ne zamudi te ugodne prilike!

Išče se tako

strojnik

vajen dieselmotornega obrata in elektr. razsvetljave ter izučen kjučavničar. Poudrbe naj se naslove na: Grand Hotel »Union« v Ljubljani. 3447 3

3453

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljam pretužno vest, da je naš sin, oziroma brat, g.

Franc Pravhar

uradnik kranjsk. dež. odbora

padel linaške smrti na južnem bojišču pri Valjevu dne 9. decemb. Pokojnika priporočamo v požno molitev in blag spomin!

Voklo pri Kranju, dne 23. decembra 1914.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

3452

Za odkritosrčne dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli za časa bolezni in smrti nepozabnega očeta, sina, brata, svaka in strica, gospoda

Antona Verovška

kakor za poklonjene krasne vence in mnogobrojno spremstvo k večnemu počitku in gg. pevcem za gniljivo petje, izrekamo vsem svojo najtoplejšo in najprisrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, 23. decembra 1914.

Dotična ženska,

ki si je v torek dopoldne samovoljno prisvojila belega, črnolisastega, dolgodlakega

psa (fox-terriera)

se opozarja, da istega takoj vrne, ker se policijsko zasleduje. 3448

Vdovec,

45 let star, brez otrok, zemljiški posestnik, žetidelni lastnik in vodja nekakega večjega podjetja z zagotovljenimi 10.000 K letnimi dohodki ter s pravico do pokojnine, želi se seznaniti z možansko izobraženo gospodično ali vdovo brez otrok v starosti od 35 do 40 let z nekaj premoženjem. Samo zanesljivo resne ponudbe naj se pošiljajo pod »Prijatelj 3449« na upravo tega lista. Tajnost sigurno zjamčena. 3449

Veleprima češki briketi

le znamke »K. K.«, izborna kurivo sob itd., točna postrežba, priporočaj prodajna pisarna J. Pauon, Ljubljana, Nova ul. ca 3. 3440

Zelim stopiti kot

učenka

zmožna že za vsako delo, v špecerijsko ali v trgovino z mešaním blag, m v mestu ali na deželi. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 3411. 3411

3454

Globoko potrta velike žalosti naznanjamo vsem svojim sorodnikom, prijateljem in znancem, da se je naša prisrčno ljubljena soproga, oziroma mati in hči, gospa

Vida dr. Natlačenova, roj. Kos

preselila sinoči dne 23. decembra ob 1/2 10. uri po dolgi, zelo mučni bolezni, večkrat prevedena s sv. zakramenti, v 23. letu starosti k Bogu v boljšo večnost.

Pogreb predrage rajnice bo v petek dne 25. t. m. ob 3 1/4 iz Sodne ulice št. 5 k Sv. Križu.

Blago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 24. decembra 1914.

Josipina Kos
mati.

Dr. Mark Natlačen
soprog.

Stanko in Zinka
otroka.

Prvi mestni pogrebni zavod.

Potrtega srca javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena, blaga, predobra sestra, teta, stara teta, svakinja, gospa

Marija Čik

trgovka in posestnica

danes ob pol 5. uri popoldne po dolgi in mučni bolezni, prevedena s svetimi zakramenti za umirajoče mirno zaspala v Gospodu.

Truplo predrage pokojnice se prepelje v petek dne 25. decembra ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Mestni trg št. 9, na pokopališče k Sv. Križu, ter tam v rodbinski grobnici položi k zadnjemu počitku.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah, rekvijem pa se opravi v torek 29. decembra ob 8. uri zjutraj v stolni cerkvi sv. Nikolaja.

V Ljubljani, dne 23. decembra 1914.

I. slovenski pogrebni zavod Jos. Turk.

Žalujoči ostali.

3451

Sedanji Antwerpen.

V antwerpenskem časopisju, izhajajo le flamski listi, se zrcali, da se počasni gospodarstvo zopet dviguje v nekdanjem tako ponosnem, zdaj ponižanem mestu. Antwerpčani upajo na boljšo bodočnost.

Na reki Seldi se je že razvil manjši promet. Med Antwerpnom in Brusljem vozijo po Seldi, Rupelnu in po prekopi Willebroeck vsak dan, izvzemši nedelje. Vožnja traja 11 ur, a toliko časa traja tudi vožnja po železnici, ker se vozi po ovinku skozi Lowany (Löwen), kjer se mora prestopiti v drug vlak. V Amsterdamu vozijo parniki »Stadt Amsterdam I—VI«, kjer imajo zveze z oceanskimi parniki. Pisma iz Antwerpna v razna belgijska mesta prevzemajo zanesljivi zasebniki, ki se kot taki priporočajo v inseratih. Inseratov objavljajo časopisi vedno več, kar dokazuje, da se gospodarstvo dviga. Pred vsem se ponujajo prazna stanovanja, a nekateri priporočilni inserati tudi dokazujejo, da želi prebivalstvo že tudi nekoliko luksusa.

Med raznimi transportnimi zadrugami, ki so razvijale prej ob bregovih reke Selde obsežen promet s parniki, je prišla do zdaj le ena poslovali. Te zadruge imajo, kakor znano, stara in posebna pravila in se strogo od drugih podobnih organizacij ločijo. Nazivajo se »Natiën«. Med njimi zopet deluje »Luiknatie«, ki preskrbuje Transporte v mestu in zunaj njega.

Prehranjenje prebivalstva je ugodno, dasi trdi nizozemski časopisje, da ni. Antwerpenski »Handlsblad« odločno nastopa proti nizozemskemu listu »Nieuwe Rotterdamse Courant«, ki je trdil, da se mora prebivalstvo preživljati s 300 grami rži za osebo na dan. Izvaja: Če bi hoteli zavracati vse laži, ki jih razširjajo naši severni sosedje o Antwerpnu, bi morali napolniti cel predal. Soli, ki jo je nekaj časa primanjkovalo, je zdaj obilo. Znana anisburška transportna tvrdka Karl Schroers, ki ima zalogo v Antwerpnu, razpolaga z zadostno zalogo kuhinjske soli. Zupani antwerpenskih predkrajev in sosednih občin lahko dobavijo sol po županstvu v Antwerpnu. Funt soli stane le 7 in pol feniga. Tudi mleko je v Antwerpnu cenejše, kakor v poreskih mestih. Krompir, premog se dobi po zmernih cenah, kolikor ga kdo potrebuje.

Senčna posledica vojske: pobegnili so veliko ljudi; znižalo se je število stražnikov, premožnejši so v bedi, red je razpadel, pojavilo se je veliko tatvin, kakor poročajo časopisi. Neomejena želja Belgijcev po svobodi se je vsled zadnjih dogodkov pokazala v čudni luči. Policija je zelo zaposlena, da čuva zasebno last, osobito zaloge drv in premoga proti tistim, ki ne razločujejo med tem, kaj je moje in tvoje. Tatove ostro kaznujejo.

Nemško vojno sodišče je nekemu kmetu prisodilo 7mesečni zapor. Skričal je dva belgijska pešca v svoji hiši in si prilastil nekaj stvari, ki so bile last nemške države. Nekemu delavcu v Antwerpnu je prisodilo trimesečni zapor, ker je ukradel orodje, namenjeno zgradbi mostu čez Seldo. Dva prebivalca v Contichu sta bila obsojena vsak v zapor dveh mesecev in enega tedna, ker nista izročila svojih lovskih pušk s strelivom. Nek prebivalec predmestja Berchem je bil kot vojni ujetnik odposlan za 6 mesecev v Nemčijo, ker je hotel nekakega nemškega vojaka zapeljati, da dezertira.

Ljudske šole so v Antwerpnu kakor tudi v večjih okoliških krajih v večjem obsegu zopet otvorili. Več srednjih šol, ki jih vodijo redovnice, so otvorili decembra in jih še odprejo v januarju.

V Zemunu.

Posebni poročevalec »Bosnicher Post« opisuje svojo vožnjo iz Sarajeva v Zemun, ki je bila zvezana z raznimi ovirami. Življenje v Zemunu opisuje nato takole:

Tretji dan potem, ko sem zapustil Sarajevo, se ob 3. uri popoldne pripeljem v Zemun. Takoj zapazi sledi vojske. Nekdanje velike parne žage tvrdke Binder & Polgar, ki je nekdanja stala pod železniškim nasipom, ni več. Zgorela je in ž njo velika zaloga lesa. Zažgala jo je neka srbska granata. Kolodvoru se tudi poznajo sledi obstreljevanja. Vse je posejano z razbitimi šipami; niti eno okno ni več celo. Ploščnata streha je zakrivljena in preluknjana. Komaj ustavi vlak, nas prestraši silovit pok. Na Savi je razpočila neka mina. Ko čakamo zaman na voz, ki naj nas bi peljal v mesto, že prinesó žrtve zadnje eksplozije: tri težko ranjene vojaše. Pripovedujejo, da je v Savi še več min, ki so jih položili Srbi. Naši jih zdaj iščejo.

Mesto sicer tako živo, je zdaj izumrlo. Prebivalstvo, izvzemši Srbov, je pobegnilo, ko so se povabili v goste 8. septembra.

Srbi; šele zdaj se vrača. Vrnilo se je takoj le nekaj pogumnih mož, trgovci in uradniki. Oba hotela so zopet otvorili šele, ko sem došel v Zemun, a za sprejem gostov še niso opremljeni. Kar so le mogli, so vzeli Srbi s seboj. V hotelu »Central« pomivajo in snajžijo, a hotelir mi toži, da so mu popili Srbi skoraj vse vino, posodo in celo rjuhe so vzeli seboj. Iz posebne prijaznosti dobim sobo. V njej je zadnji gospodaril neki srbski častnik. Prahu in smeti leži povsod veliko; v umivalniku stoji še umazana voda. A vesel moram biti, da sploh dobim pribežališče. Splošno mesto med štirimesečnim obstreljevanjem ni veliko trpelo. Ladjina postaja, neka hiša na obrežju, neka hiša v glavni ulici in več skladišč ob Donavi je res močno poškodovanih, a drugače splošno ni škode. Zdi se, da srbske in francoske granate strašnejše izgledajo, kakor učinkujejo. Neki meščan. lekarnar, je večkrat med najhujšim obstreljevanjem v kavarni kvartal in šel domov, ko so ponoči najhujše brenčale granate in šrapneli. V noči, predno so zapustili Srbi Belgrad, so vrgli v Zemun nad 400 granat, ki niso povzročile najmanjše škode. Ubit ni bil v Zemunu ves čas nihče. Zemunčani so se že zato gromenja topov tako navadili, da so kar nekaj pogrešali, če kak dan niso gromeli topovi. Navaditi se pa niso mogli na ragljanje strojnih pušk.

Pomen železnic za odločilne boje na Ruskem Poljskem.

Dosedaj niso železnice imele nikdar takega, skoraj odločilnega pomena kakor ga imajo v sedanji svetovni vojni. Bodočnost šele spozna, kak delež so imele železnice na izvedbi vojnih operacij. Toliko pa moremo reči že danes, da je znaten del nemške strategične premoči nad ruskim vodstvom v gosti železniški mreži, za katero je nemško ozemlje v bližini bojišča bogatejše proti onim par železniškim progam v zapadni ruski Poljski, ki imajo sicer zelo ugoden položaj, pa so vendar proračunane samo na obrambo. Sedanji boji na Poljskem se bodo smatrali vsi po vsej pravici kot višek taktike, ki se v svrhu poraza sovražnika poslužuje železnic in njihovih nedostatkov na drugi strani.

Dosedaj ni mogoče jasno pregledati vodilnega gledišča Hindenburgovega vodstva v mesecih oktobru in novembru; vendar pa se more že nekako slutiti, da je to bilo uporaba železniške taktike z obudovanja vrednimi posledicami. Cele tedne ni bilo jasno, kak namen je imelo veliko avstro-ogrsko-nemško ofenzivno prodiranje proti Varšavi in Ivangorodu, ki ni imelo direktnih, jasno vidnih posledic in se je končalo s strategičnim, v početku nekoliko deprimirajočim umikanjem vse do meje. Izpočetka se je zdelo, kakor da bi se od konca oktobra pa do srede novembra ne bilo praktično doseglo prav nič. Toda Hindenburg je v razgovoru s poročevalcem lista »Neue Freie Presse« kmalu nato označil svojo vodilno misel. V preprostih besedah je povedal, da je bil edini smoter njegovega ofenzivnega prodiranja v srce Poljske uničenje železnice, vodeče v Varšavo, kar se je tudi vestno izvršilo. Ni se niti mislilo na obleganje in zavzetje Varšave in Ivangoroda. Uničenje železnic je bil najvažnejši namen prodiranja, in ta namen se je tudi temeljito dosegel.

Kakor se poroča, so na Poljskem skoraj popolnoma uničeni deli železnic Varšava—Dunaj, Ivangorod—Kielce—Bytom, Varšava—Łódź in Varšava—Łowicz. Praktično jih v resnici niti ni več, popravljati jih deloma ni mogoče, a v vsakem slučaju bi popravljane železnic zelo zadrževalo Ruse. Železnica, ki pelje iz Łódźa proti nemški meji, in, kakor se zdi, tudi del železnice na progi Varšava—Aleksandrovo, ki je bliže nemške meje, torej nekako med Łowiczem in Aleksandrovom, nista bili eadejani, ker se je predvidevalo, da bosta rabili v podporo novih nemških operacij in to tembolj, ker so ti deli železnice zgrajeni za normalno vozno os (1.435 m) — nadaljna proga v Rusiji ima širokost 1.52 m — in se torej brez zadržka lahko uporabljajo za prevažanje vojske iz Nemčije v zapadno Poljsko.

Namen Hindenburgov je bil torej zvačiti rusko milijonsko armado, ki je izgubila še teh malo železnic, v ozemlje med Łódžem in Krakovim. Strategično umikanje nemških armad pa se je ustavilo, ko so Rusi prišli v prazni prostor, nakar je sledila nemško-avstrijska protiakcija, katere posledice so znane iz uradnih poročil obeh glavnih stanov.

Na ruskem Poljskem pa je nemška armada iz istih strategičnih vzrokov razdejala tudi vse ceste, vsled česar je še bolj oteženo gibanje ruskih vojsk, dobava municije in živil. Ako se torej ne posreči Rusom, da s svojo številno premočjo izsilijo drugo odločitev, jim ne bo kazalo drugega, nego na vsak način se umakniti na vzhod, v smeri proti Visli, kjer na njenem desnem bregu zopet najdejo železnice in ceste v dobrem stanju in se bodo zopet mogli upreti.

Smotreno uničenje železnic in cest v ozemlju, kamor so morali slediti Rusi umikajoči se nemški in avstroogrski armadi, more torej imeti odločilen vpliv na uspeh velikega boja na ruskem Poljskem, ki je, kakor se zdi, vrhunec bojev na vzhodu.

Služba

organista in cerkvenika

Je oddati. Dohodki v biri in denarju. Ponudbe sprejema upravništvo »Slovenca« pod štef. 3441. 3441 3

Učenko

poštenih staršev, z dobrimi šolskimi spričevali, a ne pod 14 let staro, sprejme takoj in pod ugodnimi pogoji trgovska tvrdka J. Kušlan v Kranju, Gorenjsko. 3445 6

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambilijev

Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki franko. 553 Ceniki franko.

V najem vzamem

mlin, žago in gostilno

eventuelno tudi samo mlin, samo gostilno in žago ne, v kakem dobrem prometnem kraju. Ponudbe na: Anton Škulca, Gorenja vas, pošta Zatečina, Dolenjsko. 3439 3

Za večjo trgovino v Ljubljani se išče

kontoristinja

z dobrimi spričevali. — Ponudbe na naslov: Kontoristinja štef. 3442 na upravo »Slovenca«.

Išče se

ekonom (oskrbnik)

za večje posestvo (okoli 700 oralov) na Hrvatskem.

Plača po dogovoru. Starejši in oženjeni imajo prednost. Glavna zahteva je, da je izkušen gospodar. 3446 3

Ponudbe s priloženimi spričevali naj se pošiljajo na naslov:

Grško-katoliški škofijski ordinariat v Križevcih na Hrvatskem.

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. Apostolskega Veličanstva.

Izvanredna c. kr. državna loterija

za vojnopreskrbniške namene.

Ta denarna loterija vsažuje 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobiček znaša 200.000 kron.

Srečkanje se vrši javno na Dunaju 28. januarja 1915.

Srečka stane 4 krone.

Srečke se dobe pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju III., Vorderer Zollamtestraße 3, v loteriji klub ko-
lekturah, tobačnih crtikah, davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, megalnicah itd. Igrati d. načrti
za kupce zastoj. Srečke se pošiljajo poštne prosto.

3429 10

Od general. ravnateljstva državne loterije (oddelek za dobrodelne loterije).

HUMANIC

čevlji za štrpaci,
vojaški čevlji,
čevlji iz veljbl. dlake,
gamaše, usnjate in ovojne,
čevlji za sneg in galoše,
čevlji za šolo,
večerni in salon. čevlji
v nedosežni kakovosti.
Ljubljana, Franca Jožeta cesta 1.

Izgotovljene obleke, suknje, pelerine

za moške in dečke ter lepe in jako okusno izgotovljene iz pliša ali sukna vrhne

jopice in plašče za ženske in deklice

v zalogi po stalno najnižji ceni v manufakturni in konfekcijski trgovini

Pri Škofu

Ljubljana, Pred Škofijo št. 3
Medarske ulice

Ceniki na zahtevo brezplačno.

2000

ALFONZ BREZNIK

učitelj Glasbene Matice in edini zaprta strokovnjak o. kr. dež. sodišča.

Ljubljana, Kongresni trg 15. (Nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposobnejša tvrdka in izposojevalnica KLA VIRJEV IN HARMONIJEV

na jugu Avstrije. — Velikanska zaloga vsega glasbenega orodja, strun in muzikalij.

EDINI ZALOŽNIK dvornih in komornih tvornic: B&Sendorfer, Hüzl & Helfmann, Fürster, Ehrbar, Gebrüder Sfinzi, Rud. Stelzhammer, Czapka, Laubberger & Gloss, Hofmann in Hofberg (amerik. harmoniji). 1033

Obroki od K 10.— naprej. Najbogatejša izbira v vseh modernih slogih in lesnih barvah. Ogledje si klavirje z angleško ponavljajočo mehaniko. 10 letna postavna obvezna garancija. Najemina najnižja. Zamena najugodnejša. Uglavljanje ter popravila strokovno in cenno. Ker imam zgoraj navedene prve fabrike izključno le jaz za Kranjsko v zalogi, svarim pred nakupom falsifikatov in navideznega „pofelna“ pri kričadnih, ki se dramejo govoriti o „dobrem blagu“, daš nimajo ni jednega pomembnega fabrikata v zalogi.

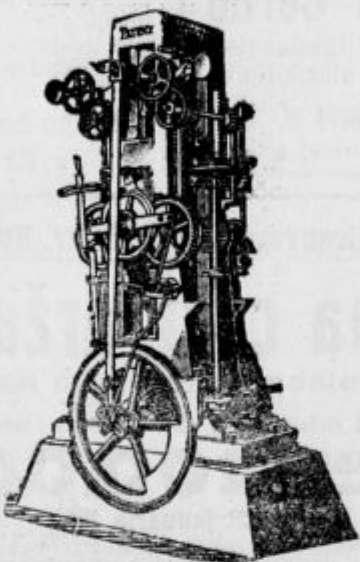

Polno-jarmeniki za žage in stroji za obdelovanje lesa vseh vrst, posebno patentovani brzo-jarmenik, jarmenik-cepilnik, venecijanski jarmenik, enostavni in dvojni.

Stroji za mizarje, koljarje, strugarje, sodarje, tesarje itd.

Vsakovrstni stroji za izdelovanje pohištva iz upognjenega lesa.

Stroji za lupljenje lesa. Stroji za izdelovanje lesne volne.

Vodne turbine največ porabnih stopinj.

Precizijski regulatorji. Patent priklašen.

Stroji za izdelovanje cement, sodov. Moderne transmisije.

Prevzema popolno opremo tovarn za celokupno lesno industrijo.

Najboljša priporočila mnogih velikih in manjših obratov v tu- in inozemlju.

Tačasno v delu: turbinska naprava za prvo kranj. dež. elektrarno. 2 turbine po 1600 konj. sil.

Tovarna za stroje G. TONNIES, Ljubljana. R.

Dunajska cesta št. 35. — Ustanovljeno 1847.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah priporoča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovane in podorne trdote daleč nadkriljujoči dobroti kakor tudi svoje priznane izvrstno apno.

Priporočila in izpričevala

raznih uradov in najslavitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj I., Falkenstrasse 1.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mizarstvo.

Popolna spalna oprava za 2 osebi zgotovljena iz tu- ali inozemskega oreha ali hrasta z marmorjem in ogledalom.

Jamči se za solidno delo.

Cene konkurenčne.

Zahtevajte najnovejši katalog, kateri obsega nad 300 modernih slik.

350 K

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Največja in najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avg. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročja na štedilna ognjišča in peči

preproste in najčistejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorci najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem samostanom in šolam dovoljujem znaten popust, ilustr. ceniki so na razpolago

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

s.e priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzetje in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornametiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3686

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Velika zaloga žalnih klobukov.

Primerna darila za Božič in Novo leto!

Proda se pod „tovarniško ceno“ celo zalogo damskih in otroških klobukov.

Stuchly - Maschke

modni salon

3407

Židovska ulica št. 3.

Dvorski trg št. 1.

Popravila vestno in točno.

Hraniln. kmečkih občin v Ljubljani

ima svoje prostore v hiši „Zadružne Zveze“, Dunajska cesta 38 nasproti „Bavarskemu dvoru“ v bližini mitnice sprejema in obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

Rentni davek plačuje iz svojega. Vložne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar ter se obrestovanje ne prekine.

Oskrbi sama devinkulacije in vinkulacije. Zunanji vlagatelj so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice. Za varnost naloženega denarja jamči 21 kmečkih občin z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo. Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalagajo tudi c. kr. sodišča denar mladoletnih.

Hranilnica kmečkih občin je regulativna hranilnica in je nje poslovanje pod nadzorstvom cesarskega komisarja kot zastopnika c. kr. deželne vlade v Ljubljani.

Daje posojila na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo na vsak poljuben način, dalje na menice in vrednostne papirje. 471

Brzojavke: Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic.

Vogel Marijin trg — Sv. Petra cesta.

Delniški kapital in reserve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rotnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. novembra 1914 79.243.222 K

31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.633.922.—.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodernejši varni predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja

Sirota pri jasliah.

Dri nas smo letos žalostni.
Oči priprte so na pol.
Ob naši mizi borovi
stoji, sloni en prazen stol.
Očeta ni.
O njem ne ve ne dom, ne boj,
če še živi.

Ni letos mati spekla nam
pogače;
na tihem gre v samotni hram
in plače:
kako pri nas je letos vse —
drugače.

In ljubkih sank,
ki v njih smo lani sankali;
in zibelke,
ki v njej smo včasih spankali
ni več.

Oboje mati je razdrla
— in vrgla peči v žrelo:
»Še v hiši, deca, vsa premrla
se treseš kot negoden ptič,

ki pade z gnezda toplega,
pa bi se sankat šli na grič?
In zibelki ni treba več.
Oj, Sava okrvavljena
nobenega otroka več
ne bo prinesla k nam
v samotni hram.
Sedaj očete nosi.« —

Pa če očete nosi,
smo mater prašali: zakaj?
Zakaj očeta našega
še ni prinesla nam nazaj?

Pri nas smo letos žalostni.
In pravijo: da kot pri nas
povsod je letos takšen čas;
da vsa je naša domovina
kot ena sama bolečina.

Ti Bog, pa v bornih jasliah,
kako sladkó tolažiš nas!

Silvin Sardenko.

Božič leta 1914.

Težko je pisati letos božične misli in božične članke, ker letos ni božičnega razpoloženja in božičnega duha.

Radi bi prižgali božične luči na Sveti večer, pa nas je skoraj strah! V domači izbi gori božična luč, božični ogenj, božična toplota in ljubezen, tam zunaj pa divja vihar milijonov proti milijonom.

Božič je simbol miru, praznik skrivnosti, oaza v šundru sveta. Na ta dan ne padejo trde besede, vse hiti domov na rodni prag, k starim družinskim spominom. Božič je kakor nekako premirje v vrvenju sveta. Mehka čustva objamejo človeka, da se čutimo vsi kakor člani ene svetovne družine, prerrojene in ustvarjene v Luči sveta, v svetlobi Svete noči.

Zato čutimo ravno letos o božičnih praznikih strašno katastrofo, ki je svet zadela. Človeku se zdi, kakor da je vse skupaj padlo in da ni ostalo od človeštva drugega kakor velikanske razvaline od vsega, kar si je ustvaril človeški genij. Ostane nam vprašanje, kdaj in kako. Leto krvi, leto smrti, sovraštva in uničevanja.

Kako radi bi zapeli božično pesem: Tiha noč, sveta noč, ali beseda se nam ustavlja na ustnicah in toplo čustvo blaženosti nam z glasom vred zamira ob pogledu na objokane oči in krvaveča srca!

Ali Božič, vesel ali resen, našemu narodu boš vedno začetek in konec njegovega življenja in uteha njegove duše. Naš narod je bil vedno ljubitelj miru in pravice. Božič je naš praznik. Rex pacificus, Princeps pacis! Nikdar ni naš narod zahteval drugega, kakor miren kotiček življenja na domači zemlji.

Danes stoje daleč od nas na prostranih poljanah, v sneženih zametih, v podrutih in požganih kočah sredi viharja bojne strasti in strašnega grmenja topov naši očete, naši bratje, naši sinovi, in zro ledeni smrti v obraz. Šli so z upanjem in zavestjo, da se bore za domovino in za domače ognjišče. Iz naše prelite krvi in iz ognja našega naroda mora vstati za nas novo življenje. Pravica in svoboda morata na novo vscveteti. Pred svetostjo našega domoljublja mora vse utihniti! Naš narod je umiral za državo ravno s tisto hrabrostjo, kakor drugi, in umiral je ravno za tisto stvar, za katero so drugi! Ista ljubezen, isti ogenj, ista kri, iste žrtve, zato mu gre isto spoštovanje, obzirnost in občudovanje kakor drugim!

Svet danes čuti, kaj je mir, kaj je božično poslanstvo za vse človeštvo. Tudi Cerkev, oznanjevalka miru in človečnosti, se zaveda svojega poklica, in njen glavar Benedikt XV. je danes tisti, na katerega zre ves svet, ker samo od njega in njegove moči pričakuje, da bo zopet svetu mir dal, ki ga je človeška strast skalila. Naj so tudi njegovi glasovi včasih preslišani in njegova prošnja prezrta, ampak njegova plemenitost, človečnost in veliko srce so naredili na ves svet neizbrisani vtis. Očeta se je imenoval celega sveta in vsega človeštva in zato mu gre kot očetu skrb za vse. Upamo, da bosta Cerkev in njen glavar svet zopet navdala z onim božičnim duhom, brez katerega krščanska kultura in krščanski narodi ne morejo živeti.

Božič, v tem znamenju pozdravljen!

Legenda svete noči.

In zunaj je šla lahnih korakov sveta noč.

Odeta je bila v temnomoder svilen plašč, posut z neštevilnimi zlatimi zvezdicami. V njenih laskih se je lesketal venec, s kakoršnim se ni mogla dičiti nobena njenih tisočerihi sestic, ta diadem je nosila samo ona...

Na paši so posedali pastirji pri svojih ovčicah, in pesem piščalke je hitela skozi tihoto.

O polnoči se je rodil Odršenik. Sveta Mati ga je položila v snežnobeke plenice. S svetim Jožefom sta pokleknila poleg jasliah in molila božjega Sina. Kroginkrog pa so tudi molili neštevilni angeli.

Jezušček spi. Prvikrat leže zemeljski sen na njegove oči.

In Jezušček sanja: kako kliče v svojem hrepenenju v svet: Zdaj sem tu! Vabim vas, ki hrepenite po meni, vas, ki ste želeli, da naj pridem!

Glej, tu prihajajo, v belih oblačilih, neskončna množica. Vsi nosijo čiste cvetove v laseh, njihove oči se iskrijo, njihove roke se sprstirajo, tako pridejo, nedolžni, lilije v ročicah, otroci. Prav tja k jasliah stopijo, ne poznajo nobene plašljivosti, gledajo Dete in njihovo radovanje se spremeni v pevanje.

Vzbudi se iz sna božje Dete, dvigne ročice in blagoslovja: Blagoslovljeni bodite vi, moji ljubljenci. Otrok sem postal, kar ste vi. Blažena naj bo vse čase ta noč, noč otroškega veselja, kot neskaljen spomin blažene sreče prav tja do poznih let starosti.

Otroci zapojejo novo pesem, Odršenik smehljaje se zaspi.

Daleč, daleč od jasliah Odršenika so začele tisto uro tajinstveno šepetati, govoriti, šumeti jelke v slovenskem gozdu. Ponos in radovanje je hitelo skozi snežene veje, in v nočnem svitu se je zalesketala vsaka vejica, kot bi bila posuta z zvezdami in darovi. In stara, visoka jelka je prorokovala: Ne mé, ampak naše pravnuke je jelke se bodo svetile v poznih, poznih stoletjih kot božična drevesa; jaz čutim, mé jelke smo blažene!

Zopet sanja božje Dete in spet govori v snu: O, vi vsi, ki hrepenite po meni, pridite!

Tu se bliža tropa, ne v belih, ne, v zaprašenih oblačilih, ne z veji v laseh, ne, od skrbi osivelih las. Ne prihajajo pevaje kot otroci, nemo pristopajo, kajti sinovi in hčere bede so, ubožci. V poznih gorečnosti sklene roke in kličejo: Gospod, pomagaj nam!

Zdaj se zbudi Odršenik iz sna: Blagoslovljeni bodite, vi ljubi ubožci. Uboštvo naj ne bo več v sramoto, odkar sem jaz sam postal reven, posvetil sem revščino s svojim uboštvo. Blažena in mirupolna naj bo ta noč kot noč revežev. Vrata in roke bogatim naj se vam odprejo. Kdor vas nasiti, mene nasiti; kdor vam nudi pičeto, jo meni dá; kdor vas oblači, mene oblači; kdor vas vzame pod streho, je mene sprejel, kajti jaz sem vaš brat.

Od one noči se odpirajo tisočere roke in tisočera srca za dela usmiljenja radi Jezusa.

In tretjič zasanja božje Dete. V snu zopet govori: Pridite, ki hrepenite po meni! Toda, nikogar ni. Tu se sliši glas Odršenika še glasneje in iskreneje: Pridite, pridite! Zdaj se bliža prvi,

drugi, potem jih pride več in zopet več, slednjič na stotine, grešnikov, nemirnih in miruželjnih. Počasnih korakov prihajajo, s sklonjenimi glavami, njihove roke se tresejo ob palicah. Ko vidijo liti sveti, čisti sijaj iz jasliah, hočejo nazaj vsled sramu in svesti si krivde, toda nek glas kliče. Odršenik se je vzbudil, njegova roka blagoslovja: Ne bojte se, kajti ne radi otrok in ne radi revežev sem prišel predvsem, radi vas sém prihajam, jaz sem Odršenik. Tu padejo na kolena in razodenejo svoje najgloblje in vso resnico, »voje vroče solze. In vsak, ki je prišel, se vrne domov z mirom v srcu.

Od takrat je sveta božična noč za nemirne in grešne noč milosti. In v solzah se veselijo: Jezus, Odršenik je tu.

Poleg Odršenika, ki se je usmilil grešnikov, je čula naša Ljuba Gospa in od one ure je Mati milostljiva.

Še enkrat je zaspalo božje Dete, takrat je sanjalo o križu na Golgoti. Ko se je prebudilo, je bil zunaj dan mrzlih, trdih ljudi. Le redko kdaj je videl kdo Odršenika veselega obraza na potu Njegovega življenja. Vendar On se je smehljaj, če so se k Njemu zatekli otroci. Ako so se prikazali reveži, je pomagal in tolažil. Miruželjen je našel v Njegovi bližini mir. Kajti otroci in ubožci in miruželjni so blagoslovljeni od Njegove svete noči.

Božični večer rezervistove žene.

Napisala Lea Fatur.

Večerni mrak. Samotna čepi cerkev na griču, prazna se vije cesta pod gričem, hiše ob cesti so mrke in neme, golo drevje po vrtilih in gorah poveša veje. Zdaj... Razliva se z griča, razširja se po dolu, gre v vsako hišo, presune vsako srce.

Božični zvon. Naj prsi na ta večer božja rosa raz nebes, naj škriplje pod nogami sneg, naj vije in tuli burja — naj poka srce žalosti ali naj igra veselja — enako sladek je glas božičnega zvona. In nocoj? — Božični večer je, a tam daleč poka in grmi, fantje, cvet naših poljan, to je Vaš božični zvon. In mi? — Druge božične večere so objemale ob tem glasu matere vesele svoje otroke, ki so se shajali iz vseh krajev na sveti večer. Zdaj zagore pač po stari navadi sveče po oknih, svetla je cesta na kolodvor in svetla je cesta v vas — vlak se ustavi kakor navadno — možje, bratje, sinovi se ne vračajo v naročje domačije.

Vlak puha in stoka. Izstopi nekaj žensk in par dijakov. Ženske hite molče mimo ljudi na kolodvoru, ki jih ustavljajo z vprašanji. Bile so v Ljubljani, da so obiskale svoje bolne ali ranjene možje ali sinove. Pred kolodvorom so se razšle. Par jih je šlo na Bistrico, par jih je krenilo preko griča v Trnovo, ena sama se je obrnila na levo od kolodvora, na cesto, ki vodi v Trnovo in proti Podstenju.

»Je res prav, Jurečka, da ji poveste Vi, boljše kakor če izve nenadoma,« ji je rekla še pri razhodu Bistričanka.

»Teško mi dé, pa enkrat mora izvedeti,« je odgovorila Trnovka in stopala po blatni cesti. Nosila je težko, ozirala se je na cerkev, poslušala in dušila solze, ki so ji vstajale ob glasu zvona.

»Uboga gospa Brinškova! — To joče zdaj... Uboga Jakčevka! — Kako naj ji povem? — Petero otrok, dolg, gostilna in zemlja za obdelat pa nobeden do vrha, samo stara mati in ona... Ljubi moji, ljubi moji!... Prišla je božja kazen na nas, saj so nam pravili rajna mati, kako so pripovedovali rajni ded...«

Ustavila se je ob hiši, kjer se križajo ceste. Na nji je visela veja, okna so bila razsvetljena in odprta, da pride sveti glas božičnega zvona v hišo. Potnica je pogledala v prostorno gostilniško sobo. Nikogar notri. Kdo naj bo tudi na sveti večer v gostilni, saj še sicer ne biva dosti ljudi, ker je gostilna skoraj v vsaki hiši in je vojska vzela možke.

Pogledala in postala je pri kuhinjskem oknu. Plapolal je velik plamen, kakor se spodobi na tak večer, ko pride sosed k sosedu v vas, ko se vračajo domači. Za ognjiščem je sedela stara Jakčeva mati, obraz razoran kakor zemlja, in je prebirala debele črne jagode na rdeči niti. Pred ognjiščem je stala Jakčevka, plamen ji je obseval trpeče, zamišljeno lice, držala je leseno žlico in je mešala v loncu pri ognju. Dišalo je po kavi. Štirje dečki in mala deklica so trli poleg ognjišča orehe in tolkli lesnike. Na mizi pri ognjišču so ležale štiri lesene sabije in papirnate kape, večji med dečki je razkladal vneto bratcem:

»Mi bomo Avstrijci, Podstenci bodo Rusi, Bistričani bodo Angleži, Kolodvorski bodo Srbi. Mi Trnovci se zberemo na mlaki, en oddelek počaka Srbe, drugi one — tako jih pomlatimo vse. Podstenci se bodo umikali, mi pa za njimi pa jih našegemo kakor naši Ruse. Naj le pridejo!«

»Naj le pridejo!« — so ponovili bratci in mala sestra je pristavila mencaje trdi oreh: »Naj le plidejo!«

»Mama, kdaj pa pride naš ata?«

»Saj veš vendar, da je ata vojak, da ga je poklical cesar in da pride kadar bo mir.«

»Če ga ne pobijejo, kajne, mama?«

Jakčevka je povesila glavo, ženska od zunaj je udarila na vrata in vstopila s pozdravom: »Dober večer, dobri ljudje!«

»Bog nam daj dober svet večer!« — se je stresla Jakčevka. »Ježeš — Vi ste, Jurečka! — Kaj novega ste prinesli iz Ljubljane? — Sedite, sedite, se boste malo pogreli.«

Že je nalivala tesočih rok kavo v pisano skodelo in jo postavila na mizo. Tčas sta zmenjali Jurečka in stara mati nagel pogled — stari prsti so se oprijeli trdo debele jagode, ustnice so zmignile... Jurečka je segla v svoj koš in dosegla par koscev peciva, razdelila ga je otrokom. Stara Jakčevka je stresla glavo: »Ljuba moja, kaj jim daješ te sladkarije, kruha jim daj, kruha, kruha ne bo kmalu za kazen, da se je razvadilo in razmekhužilo vse. Hruha!...«

»Kruha, ja!« — je pritrdila Jurečka in vzela za dobro pest velik črn hlebec, »poglejte kruh v vojskinem času iz zmesne moke, lahek kakor pero, pa je deset krajcarjev. Razjokaj bi se človek nad njim — pa hrani zdaj mati otroke.«

»Lačno leto, lačno leto,« — je spregovorila s suhim, ubitim glasom stara mati. »Prišlo je zopet. Kaj veste vi razvajenci o tem? — Vsak dan ste imeli v hiši pšeničen kruh, mi smo ga imeli za praznike. Moja mati so mi pravili kako je bilo, ne daj Bog, da bi bilo tudi k letu tako. Clo-

Pomen mesi za vojsko.

Za časa petmesečne svetovne vojske se je opetovano govorilo in pisalo o različnih mestih, katerih posest ali izguba naj bi po mnenju pretežne večine ljudi pomenila zmago ali poraz. Veselo upanje ja navdajalo srca, kadar je brzjav razglasil vest, da so čete zasedle to ali ono mesto; ravno tako pa je prevzemal neke ljudi vselej — prazen strah, kadar je bilo rečeno, da je to ali ono mesto zasedel nasprotnik. Tu je pač želeli nekoliko jasnosti, da se izognemo pretiranemu optimizmu, ravno tako ali pa še bolj, da ne pademo v še bolj škodljiv pretiran pesimizem.

Sedanja vojska je napravila kratek konec mnogim vkoreninjenim teoremom in aksiomom. Različne izkušnje, katere so vlekale po dosedanjih vojni historiji kot svete in nedotakljive, so se morale umakniti docela neznanim naukom in nazorom, in mi smo morali že v marsikakem oziru popolnoma presedlati. Take »preureditve vseh vrednosti«, kakor jo je provzročila sedanja vojska, svet še ni videl. Končni in splošni pregled skupnega rezultata vseh novih naukov bo pa mogoč šele dolgo po vojski; danes se dajo konstatirati šele posamezne drobtine.

Vzemimo iz ogromnega materiala kot vzgled samo jeden slučaj: mesta. Na tem jednem vzgledu se že da spoznati, kako različni so bili stari nazori od novih, ki se porajajo.

V starih časih so vojske potrebovale v svrhu prehranitve in oskrbe večjih opirališč, zlasti mest. Vozništvo ni bilo dovolj številno, ceste in poti so bile slabe, tudi jih ni bilo dovolj, da bi mogli vozovi o pravem času armadam slediti. Zato je bila vsaka armada primorana, da se opira na večje kraje, bodisi utrjene ali neutrjene, kjer so bile bogate zaloge vojnih potrebščin. Kolikor večje je bilo mesto, toliko bolje. Maloštevilne armade je bilo mogoče tudi v mestih nastaniti, kar je bilo zlasti za zimo velikega pomena. Če je torej sovražnik večje mesto zavzel, je pomenilo to zavzetje za lastno armado hud in občuten udarec, ker je bila armada starega sistema skoro popolnoma navezana na mesta.

V tej dobi se je tudi rodil nazor o pomenu mest, ki še dandanes prevladuje, čeprav po krivici; splošno mnenje še danes veže oba pojma o posesti kakega mesta in o zmagi kot nerazdružljiva, kar je pa danes popolnoma drugače.

Danes ni nobena armada več vezana na posest mest. K večjemu kje v Afriki še. Razvite prometne zveze, katerih zadnji konci segajo skoro do najbolj skritih hribovskih vasi, razvoj modernega trena, ki spremlja vsako armado, dovoljno število vprežne živine, fabrikacija konzerv, in še mnogo drugih činiteljev je napravilo moderno vojsko vključ njene številnosti silno lahko premakljivo in gibčno in popolnoma neodvisno od mest in večjih krajev. Dočim je prej bila armada vezana na mesta in bila od njihove posesti odvisna, je danes armada telo zase, mesto pa zase. Oba pojma sta popolnoma ločena. Moderno opremljena četa se premika povsod in ostane povsod, naj si ima mesto za hrbtno ali pa ne, ker ima vse potrebno s seboj.

Na frontah, ki imajo razdalje po več sto kilometrov, ne pomenja posest kakega mesta veliko. Glavno je, da stoji armada. Če se deli armade tu pomikajo naprej, tam nazaj, kakor že položaj zahteva, je to popolnoma neodvisno od posesti kakega mesta. Bitka je lahko dobljena, če je kako mesto v naši posesti ali pa ne; bitke pa dobiva armada, ne mesto. Da ljudje še vedno nazivajo bitke po mestih, je naravno; tu živi še nadalje stari predsodek, drugih je pa stvar praktična zaradi okrajšave. Tako n. pr. mi govorimo o bitki pri Ljovuvu, ki se je pa bila lepo število kilometrov od mesta.

Gotovo je dobro, če se posreči kako mesto zasesti. Mesta so navadno zvezana z velikimi železnicami, ki znatno olajšujejo transport; nudijo navadno kaj dobiti, a kako majhnemu delu modernih armad! V mestih je navadno kaj dobiti, a kako malo za celo armado! Vse to so olajšave, katerih nihče ne zaničuje, potrebne pa niso. Izhaja se tudi brez njih, kakor brez vina, če je kruha dovolj.

Zato je treba tudi oni »moralni faktor«, o katerem radi govorimo, če jedno mesto menja svojega gospodarja, nekoliko pretehtati na njegovo pravo vrednost. Ker so se izpremenile p d l a g e njegove, zato se je izpremenil tudi on sam: danes odločuje jedino le dobro preskrbljena in izurjena armada. V njej se osredotočuje vsa moralna vrednost, ne v mestih.

Francozinje.

Genljivo pismo.

1. avgusta l. l. je priobčil »L'Echo de Paris« pismo, ki ga tu podajamo našim bralcem, da spoznajo delno dobro stran naših sovražnikov. List je pisal pod zgo-

rajsnjim naslovom: Naš odlični sodrudek g. Maurice Barrès plemenito in genljivo pismo, ki tu sledi; »neznatna« uradnica ga mu je poslala. To je dejstvo, ki kaže bolj kot vsi slavnostni govori duševno razpoloženje občudovanja vrednih francoskih žena:

Pariz, 30. julija 1914.

Gospodu Morisu Barrès, Pariz.

Colette Baudouche služi Franciji s tem, da brani poročiti se s Prusakom, to se pravi služi svoji deželi po svojem srcu in svojih sredstvih.

Beseda »patriote« je ravno tako ženskega kakor moškega spola, kajne, gospod? Ne bote se mi ironično smejali, ako vam povem, da moje srce pripada vaši Ligi in da si zelo želim, da bi mogla v skrajnosti koristiti Franciji.

Nisem sicer nič več kot čisto mala enota med francoskim ljudstvom, neznatna uradnica, čisto revna po materialnem bogastvu, bogata pa po srcu.

Računstvo in daktilografija je moj posel. Ako vojna izbruhne, bodo morali zmožni možje oditi. Upravna služba pa mora vendar za prvo potrebo poslovati.

Zakaj torej ne bi mogla ženske čisto zmožne delati dobro, posvečene delu, navajene dela, to se pravi zmožne praktične službe, nadomestiti te može?

Gospod Barrès, prosim iz vsega srca, da mi pomagata do te neizmerne usluge, ako bi morala Francija iti v boj.

Prosim vas sveta in podpore. Nimam nikogar, ne družine, ne prijateljev. Zdaj imam službo kot daktilografka v metalurgičnem komtoarju, ki bo v slučaju vojne najbrže zaprt.

Rada bi posvetila ves svoj čas, svoje življenje, ako bi bilo treba, za svojo deželo, ki jo tako ljubim, zlasti odkar sem živela v tujini. Stori la bi, kolikor bi bilo v moji moči in ne bi za to zahtevala plačila, ako je državna blagajna preveč revna.

Bila sem že lačna, navajena sem tega.

Gospod, k vam sem se zatekla, zaupam vam in pričakujem, da bote imeli čas, da pretehtate mojo prošnjo. Bolnikov ne morem oskrbovati vsled telesne slabosti. Če bi me ne sprejeli v pisarno, bi rada šla pomivat namizno opravo ali pometat. To je vse, kar znam, stori la bom vse vestno.

Ne vem, če morem kaj boljšega. Ako vi, gospod Barrès, to mislite, pokažite mi pot in stori la bom brez strahu.

Oprostite mi, da vas nadlegujem v teh dneh, ko ste tako zaposleni in bla volite blagohotno sprejeti mojo prošnjo.

Zaupno, priprosto in odkrito vas tega prosim.

Prosim vas sprejmite itd.

Tisoče in tisoče, bogatih in revnih jih je, kot je ta »neznatna uradnica«. Ako spopad izbruhne, jim povemo, kako bodo mogle služiti domovini.

Zobna krema

KALODONT
Ustna voda

OVČJO VOLNO

kupuje po najvišji ceni.

V. Črnilec, Naklo pri Kranju.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI
PORODNIŠNICA
LJUBLJANA - KOMENSKA ULICA 4
SEPRIZRANIC PRIZRANIL DR. FR. DERGANČ

Anton Presker
krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset zlasti pa pred. duhovščini v izdelovanju vsakovrstno duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

Ob splošnem pomanjkanju denarja le praktična

božična darila.

Telesno perilo

(lastnega izdelka).

Ovratniki in manšete.

Zepni robci

z luknjič. robom, tucat od K 1-90 višje.

Kravate.

Otroško perilo.

Opreme za krste.

Predpasniki.

Spodnja krila.

Božična darila.

Kopalni plašči.

Brisače za kopanje.

Dr. Jägrovo perilo.

Dr. Lahmannovo perilo.

Tetra-predmeti.

Volneni telovniki za gospode in dame.

Trebušni in koleno-grelci.

Božična darila.

Zilo-grelci in snežne čepice.

Gamaše in dokolenice za turiste.

Rokavice iz usnja in volne.

Cepice za drsalce in sankate.

Nogavice za dame.

Nogavice za gospode.

Klobuki za gospode

(najboljša znamka)

priporoča trgovina perila in modnega blaga

3385

C. J. Hamann.

Ustanovlj. 1866.

Orožje in kolesa
na obroka. — Posamni deli najceneje. Ilustrovani ceniki zastoj.
F. Dušek, tovarna orožja, koles in šivalnih strojev Opočno ob drz. žol. 2124, Češko, 4733

Singerjevi šivalni stroji

za domačo uporabo in obrt

so najbolj praktična in času primerna

božična darila!

Tovarna v Wittenbergu, Nemčija.

Singer Co. akc. družba šivalnih strojev.

Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Velika božična prodaja!

Obleke za gospode in dečke, raglani, kratke sportne in zimske suknje, kožuhovalinasti mikado, mestni in auto-kožuhi. — Konfekcija za dame in deklice, krasne, ravnokar došle novosti v plaščih in paletotih, plišasti paletot, fine kožuhovalinaste jope in kožuhovalinaste garniture. Radi velikanske zaloge oddajam vse blago po lastni ceni!

Ljubljansko (prej angleško) skladišče oblek O. Bernatovič, Mestni trg 5-6.

Vsakovrstne nove hrastove

SODE

ima naprodaj AVUGUST REPIČ v Ljubljani (Trnovem.) Popravila se točno izvršujejo.

Djakovski mlin na vajičke d. d. v Djakovem.

Zastopstvo za Kranjsko:
A. Švara, Ljubljana.

Zahtevajte v lastnem interesu edino specialno pristno

pšenično moko

znamka:

Jako Jako Jako Jako Jako Jako

ker je ista ne samo najboljša, ampak tudi najcenejša.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1913. K 170.217.149—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1913. K 43.424.496-17
V letu 1913. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštne prosto.

2171

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Odvetnik dr. Matej Senčar

vijudno naznanja, da se nahaja njegova

3400

odvetniška pisarna

sedaj

v PTUJU, Kaiserfeld-ulica šteč. 11.

Slamoreznice za pogon z roko ali s silo, vratila, mlino za moko, stiskalnice za sadje in grozdje, motorje, reporeznice, patentovane brzoparilne kotle različnih sistemov, sušilnice za sadje, kotle za žganje dobrega domačega izdelka, sejalne stroje ter vsakovrstne druge poljedelske stroje slovitih tovarov, zajamceno brezhibnih, po znano najnižjih cenah priporoča edina domača razpošiljalnica poljedelskih strojev

Fr. Stupica v Ljubljani,
Marije Terezije cesta šteč. 1.

Velika zaloga izvrstnih pečij od najenostavnejše do najfinejše izpeljave ter razne železnine, orodja, strojev za industrijo, stavbnega materiala i. dr.

1456

Cene najnižje!

Postrežba poštena in točna!

Ceniki interesentom brezplačno na razpolago.

POZOR!

Ako hočete kupiti poceni dobro izdelano pohištvo, ima

Prva kranjska mizarška zadruga v Št. Vidu
n. Ljubljano, postaja Vižmarje ali v Ljubljani

kompletne spalne in jedilne oprave z marmorno ploščo in zrcalom od K 230 naprej. Izdelujejo se tudi stavbinska dela. Ceniki in proračuni brezplačno.

POZOR!

7

čaupanja vredno blago!

3377

S parom oprano,
z vročim zrakom posušeno
kali prosto

posteljno perje in puh

od K 1-20 za kilogram dalje

priporoča

trgovina s postelnim perjem in puhom

(na drobno in na debelo)

C. J. HAMANN, Ljubljana

Ustanovljeno 1866.

POZOR!

Nepoštena konkurenca ponuja za mal denar le napol ali celo nič očiščeno blago. Takega perja se drže češče ostanki mesa in nesnaga, ki povzročajo težo in znatno pospešujejo zalogo moljev in mrčesa.

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 17, II. stop., II. nadstr. (Medljatova hiša).

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priprosto in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezanju. — Izdeluje tudi

bandera in baldahine

ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana ::: Dunajska cesta šteč. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako; 3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356 kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron 17 vin. Tedaj čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverjenišvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Mnogo denarja prihranijo kolesarji!

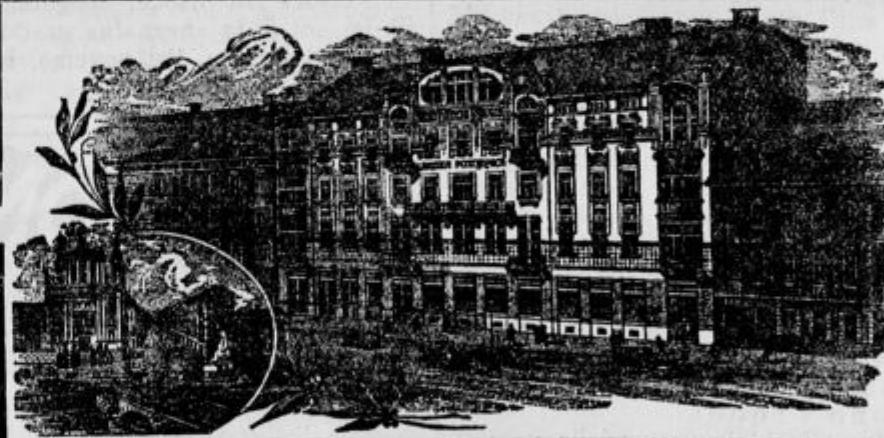
K 85- mesto

K 125-

razpošiljam 500 novih »Torpedo« koles na prosti tek, eleza reklamo gantne izvršitve, a svežo pneumatico in tri-letnim jamstvom. Isti z gorsko pneumatico K 90-. Novi plašč K 4-, 5-, 6-. Zračne cevi K 2-50, 3-, 3-50. Popravila, emajliranje, ponikljanje in vsi deli po tovarniški ceni. — Če se sklicuje na »Slovenca« 5% popusta na moje nizke cene v ceniku.

Tovarniška zaloga:
A. WEISSBERG, Dunaj II, Untere Donaustr. 23/III.
Ceniki zastoj. Dopisuje se slovensko. Kupčija na obroke izključena.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šteč. 8, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela »Union« za frančiškansko cerkvi

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadržniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄% brez takega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 K čistih obresti 4-75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohran. položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

4³/₄%

4³/₄%